

Foto: P. Desegher

*Pastertje' Benoot op één van zijn vele wandelingen door Poperinge. In dit geval langs de Ouderdomsteenweg
(nu Prof. Dewulfstraat)*

August Benoot (° Poperinge 1889 - † Poperinge 1968)

José Lemahieu, Ieper

In Aan de Schreve jg. 1999 nr.2 verscheen, van de hand van Christiaan Depoorter, een artikel over legeraalmoezenier Marcel Bulcke (°1886), die sneuvelde in het eindoffensief (oktober 1918) bij de verovering van wat nog restte van het bos van Houthulst¹. Niettegenstaande hij geen geboren Poperingenaar was werd zijn naam toch vereeuwigd op het Poperings oorlogsmonument. Zoals wij uit het artikel vernemen, was het feit dat hij les had gegeven aan het 7^e Leerjaar van het College daar niet, vreemd aan.

Deze bijdrage inspireerde mij om een andere priester, brancardier en aalmoezenier, die wel in Poperinge geboren was, die de 'wereldbrand' wel overleefde en die na zijn op ruststelling naar Poperinge terugkeerde, nog eventjes in het daglicht te stellen. Tenslotte werd hij op dezelfde dag als Marcel Bulcke tot priester gewijd. Het waren dus klasgenoten.

De iets ouderen onder ons herinneren zich zonder twijfel nog dat ietwat zonderling pastoortje dat we vaak op zijn wandelingen door Poperinge mochten ontmoeten.

In het archief van mijn herinneringen zie ik hem als een man, eerder klein van gestalte (1,58 m volgens de militieboeken), wat voorover gebogen lopend, handen op de rug, te grote stappen voor zijn gestalte, vinnig blinkende oogjes en altijd gehuld in zijn legendarische ros-zwarte soutane en dito hoed (Pastoor Munte uit 'De heren van Zichem' leek zo uit zijn feuilleton gestapt!)

U hebt wellicht al geraden dat we het hebben over 'Benootje', alias 'pastertje Benoot' of zoals hij in werkelijkheid heette: August Benoot.

Wie was August (pastertje) Benoot?

August Cyrille Victor Benoot werd geboren te Poperinge (Hondstraat) op 23 mei 1889. Hij was de zoon van Renatus Cornelius Benoot (toen 'onderstatieoverste' van Abele) en Marie Reinilde Wessteen (° Godewaertsvelde). Hij was daarmee de oudste zoon van zes kinderen waarvan de eerste vier geboren werden in Poperinge

1. August	° Poperinge 1889	† Poperinge 1968
2. Jules	° Poperinge 1890	† Poperinge 1975
3. Anne Marie	° Poperinge 1892	† Poperinge 1892
4. Agnes	° Poperinge 1893	† Kortrijk 1960 (Kliniek)

Enkele maanden na de geboorte van Agnes in 1893 verhuisde de hele familie naar Brugge (Lanestraat). Waarschijnlijk gebeurde dit om reden van vaders beroepsactiviteit aan de 'ijzerweg' en in het vooruitzicht van zijn bevordering.

In Brugge werden nog een broer en een zus geboren:

- 5. Joseph ° Brugge 1894 (vertrekt later naar Ieper)
- 6. Madeleine ° Brugge 1896

Er werden dus zes kinderen geboren in de familie Benoot-Wessteen in zeven jaar tijd! Zeker in 1909 was de familie Benoot terug in Poperinge (Abele). Vader Renatus was er ondertussen 'statiechef' geworden². Ze woonden op de Wipperhoek nr. 63 (dus rond of zeer waarschijnlijk in de woning naast het station die voorzien was voor de stationschef en zijn familie). Zoon August was toen 10 jaar en misschien staat hij wel ergens tussen de kinderen op de foto (hierna).

De lijn Kortrijk - Poperinge werd al aangelegd in de periode 1851- 1854. 1854 is ook het bouwjaar van het Poperings station dat nu een beschermd monument is geworden.

L'Abeele. — La Gare

Station van Abele

'Statiechef' Renatus (René) Benoot, vader van pastertje Benoot, staat fier vóór de locomotief, samen met douane- en ander personeel. Misschien staat August tussen de kinderen?

De spoorlijn werd later doorgetrokken tot Hazebrouck (Fr.) en in 1870 ingehuldigd. Aldus werd Abele het grensstation waar heel wat drukte heerste (passagiersvervoer en de dagelijkse 'marchandise' die tot aan de grens liep³).

Het tegenwoordig wandelpad (binnen de stad) en de Frans-Vlaanderenweg (buiten de Ring) zijn nog een laatste getuige van die vergane glorie.

Studententijd in Poperinge

August Benoot volgde zijn lagere en middelbare studies aan het St.-Stanislascollege te Poperinge. Alhoewel hij geen echte primus was werd hij toen reeds fel opgemerkt omwille van zijn scherpe pen en snedige tong (toneelopvoeringen en spreekbeurten). Wanneer Benoot op het podium verscheen was er animo in de zaal.

De rol moest hem wel liggen. Zijn voorkeur ging uit naar de man in de straat met veel pittige uitspraken, hulpvaardig en altijd bereid om sluw gedrag te ontmaskeren. Grootdoenerij, belachelijk of ten schande maken was zijn lievelingsonderwerp.

Jaren nadien las men bij feestavonden nog voor uit zijn opstellen en verhandelingen. Succes verzekerd!

Abeele

Place de la Station.
Station Place.

Station van Abele ca. 1920

V.l.n.r. 'Hotel de la Station', het wachthuisje van de douane, het huis van de controleur van de douane, het station en de woning van de stationschef.

In die tijd was August ook erg geïnteresseerd in de Franse literatuur en zou hij zich jaren later, ontpoppen tot één van de beste Bloy-kenners⁴. Als kind van de grensstreek kaapte hij in de retorica een vijfde prijs weg voor Franse redevoering.

Naar de loting

Intussen was August Benoot in 1909 twintig jaar geworden en trok hij, zoals al zijn leeftijdsgenoten in Poperinge, naar de loting. Die loting besliste of iemand al dan niet militaire dienstplicht moest vervullen.

Terloops moeten we vermelden dat het jaar 1909 wel het laatste jaar was, in onze militaire geschiedenis, dat er moest geloot worden. Koning Leopold II ondertekende name-

lijk nog juist vóór zijn overlijden in 1909 (op zijn sterfbed) de wet op de persoonlijke dienstplicht. België was daarmee het laatste Europese land dat de persoonlijke dienstplicht invoerde (één zoon per gezin).

Bij nazicht van het militieboek van 1909 treffen we August Benoot aan tussen de inschrijvingen (waarvan 3 vrijwilligers). Hij trok het lotnummer 123 en moest waarschijnlijk als 'gewoon' burger geen soldaat worden gelet op het hoge lotnummer.

Daar August op dat ogenblik 'étudiant en philosophie' was, kon hij toch niet opgeroepen worden. Met andere woorden : hij trok na zijn collegetijd naar het seminarie om priester te worden. In die tijd moesten de bedienaars van de toen drie erkende erediensten, missionarissen en leerkrachten geen legerdienst vervullen. Als tegenprestatie waren ze wel verplicht een drie maanden durende opleiding te volgen als brancardier-verpleger. Zij konden aldus in oorlogstijd ingezet worden als brancardier.

Verder vertelt het militieboek dat August 1.58 m groot was en dat hij "plus que lire et écrire" kon!

Prent Lichting 1909

Amper één week vóór zijn 24e verjaardag werd August priester gewijd (17.05.1913) en kon hij tot 1922 aan de slag als leraar aan het O.-L.-Vrouwecollege van Oostende. Wie zou denken dat hij daar rustig de eerste wereldoorlog doorbracht heeft het verkeerd voor.

Opgeroepen

Tijdens het oorlogsjaar 1916 werd hij opgeroepen voor de opleiding in een speciale eenheid en trad hij in actieve dienst bij het C.I.B.I. (Centre d'Instruction des Brancardiers Infirmiers) in het kamp van Auvours (Fr.) op 2 oktober 1916.

Door de invoering van de veralgemeende dienstplicht in 1913, moest ook Jules Benoot (broer van August) soldaat worden bij het 3^e Karabiniers voor de duur van de oorlog.

Terloops: Jules Benoot verhuisde later naar Ieper (als bediende van de 'ijzerweg') en twee van zijn zonen werden eveneens priester, nl. Edgard Benoot (leraar godsdienst aan het Koninklijk Atheneum van Ieper) en Jacques (leraar aan het St.-Amandscollege van Kortrijk).

Keren we nu terug naar 'pastertje Benoot' die intussen in het opleidingskamp van Auvours was terecht gekomen.

In september 1915 verscheen voor het eerst het frontblaadje 'Het Poperinghenaartje' (aanvankelijk geschreven, later gedrukt). Het was een 'Oorlogsblad voor Leeraars en Oud-Studenten van 't College van Poperinghe' onder het beheer van M. Lambrecht, leraar aan het college en eveneens aalmoezenier.

Vanaf oktober 1916 maakt August Benoot gebruik van dit krantje om af en toe iets van zich te laten horen. We pikten er enkele passages uit.

'Het Poperinghenaartje' nr. 18 (25 oktober 1916)

'k Ben hier toegekomen met Achille De Kervel (° Poperinge 1887). In 't eerste loopen we lijk verloren, 't leven valt ons wat contrarie - nu tot daar.

'k Heb hier twee mijner studenten, de eene adjudant, de andere sergeant-instructeur, de rollen zijn omgekeerd. De leeraar wordt simpele jas, de leerling meester - dat is 't sport van 't leven. "'t Poperinghenaartje" was altijd wel gekomen, 'k las het seffens van 't eerste tot 't laatste woord. Nu ik ook bij den troep ben zal ik het nog liever lezen.

'Het Poperinghenaartje' nr. 20 (15 december 1916)

(Camp d'Auvours). We zitten in een goên secteur : weinig of geen bombardementen. Dagelijks exerceeren we ons in den à droite par quatre ! (voor de Vlamingen 't zelfde) tête a gauche ! enz.

Het geen ik eerst kon was "en place repos" en wat ik het liefst hoor is: "Rompez vos rangs !"

's Noens trekken we op met lepel en vork enz... al het zilverwerk, enfin, dat we van het leger getouchéerd hebben en we gaan onze rabat-col (soldatentaal voor minderwaardig soepvlees) te kere. We hebben niets te kort, integendeel we komen alsan over. Une nourriture saine et abondante en om een keer te veranderen den eenen noene soepe en rabat-col den anderen rabat-col en soepe. Morgen: conference en pantalon de draps en we moeten naar 't rapport van de kloefen. Ja de kloefen spelen een groote rolle in de samenleving, beminde christenen, zei Kobas Veugel, overtijd op onze vergadering van Vincentius en dat diepzinnig woord heb ik het eerst in deze laatste dagen verstaan.

Hier hebben we een mess waar we alles kunnen koopen dat ons herte lust. 's Zaterdags gaan we onze solde trekken. Drie frank... 't is nogal 't oprapen weerd en ge meugt dan nog niet eens van de koopziekte lijden.

Ziedaar eenige bijzonderheden over ons leven in 't kamp. We vervelen ons niet erg en we werken ons ook niet verpijnd.

'Het Poperinghenaartje' nr. 22 (10 februari 1917)

Ik heb schielijk het Camp d'Auvours moeten verlaten. Ben thans op 't front aangekomen.

'Het Poperinghenaartje' nr. 23 (maart 1917)

Mijne mannen,

Ik weet al niet vele te melden buiten dat we hier een geheele bonte harde vorst

gehad hebben "t is stief koud wei" zeiden de mannen.

Van den uchtend ging ik mis lezen naar een hofsteê, 't is haast lijk in den beloken tijd. De boer luidde 't klokje en 't volk kwam op, soldaten, boeredochters, kinders, enz.

De groote keuken en nog de gang erbij geraakten vol volk dat met eerbied en aandacht in hun kerkeboek las. Binst dat ik het evangelie van den dag ('t parabel van 't zaad) uiteen deed, doemde de bouillonpot op de jachtstove en de goe fricot geurde beter dan wekedaagsche wierook.

'k Heb ook het geluk mijn vrede-ambt wat uit te oefenen. 'k weet niet wat mijn jongens zeggen van hun professorken in kakki. Ik voor mij genere mij in mijn doeninge...

'Het Poperinghenaartje' nr. 31 (1 januari 1918)

'k Ben benoemd tot aalmoezenier op 't front.

(Ook het andere Poperings frontblaadje "De Poperingsche Keikop" maakte daar melding van in het nr. 15 van 15 december 1917: "Eerwaarde Heer August Benoot, priester-brankardier, zoon van statieoverste van Abeele, komt legeraalmoezenier benoemd te worden bij de pietjes. Proficiat !")

'Het Poperinghenaartje' nr. 37 (10 juli 1918)

Dezer dagen ben ik naar huis geweest te Abeele. Mijne ouders waren reeds gevlucht naar Frankrijk. Ik bestatigde dat er alles geplunderd was, alsook de bibliotheek van Maurits Vanderghote die ten mijnen stond.

Dat was de laatste keer dat we via 'Het Poperinghenaartje' iets over het frontleven van aalmoezenier Benoot vernamen.

Als aalmoezenier van het 13^e Linierement en in volle voorbereiding van het eindoffensief (bevrijdingsoffensief) van september 1918, had hij waarschijnlijk wat anders aan zijn hoofd dan tekstjes schrijven voor 'Het Poperinghenaartje'!

Zijn 13^e Linierement vertrok tijdens dat offensief (28 september) van bij de Blankaart tot aan Klerken. Het Blankaartkasteel kon slechts na bloedige gevechten ingenomen worden.

Hoe het verder verliep in deze eindstrijd is militaire geschiedenis en is voor deze bijdrage niet zo belangrijk.

In het militair 'curriculum' van Benootje vonden we nog het volgende:

- Enkele dagen na de wapenstilstand (11.11.1918) werd hij toegevoegd aan de 2e Legerafdeling.
- 5 december 1918 : toegevoegd aan het 8e Artillerie Reg.

- 31 december 1918 : "en congé sans solde"
- 12 februari 1923 : einde van zijn 'militaire carrière' met behoud van de eretitel van Aalmoezenier 2e klasse (reserve).

August Benoot was in het bezit van twee frontstrepen, vuurkruis, enz ...

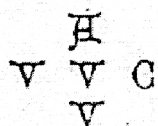
Deze aalmoezeniersperiode is voor August de grote leerschool geweest waaruit hij levenservaring bleef putten. Het was immers de tijd waarin hij in nauw contact was gekomen met het gewone volk.

Nog omstreeks 1950 schreef hij een verhaal over een kerstfeest aan het front in 1917 (in 'Losse Gedachten' - handschrift).

NUMMER 23

MAART 1917

Het Poperinghenaartje

Voor God en Vaderland

Oorlogsblad van de Leeraars
en Oud-Studenten van 't college van Poperinghe

Beheer : M. LAMBRECHT leeraar aan het college, nu aalmoezenier Villiers-le-Sec (Calvados)

Hoofd van 'Het Poperinghenaartje' een studenten/frontblaadje 'van Leeraars en Oud-Studenten van 't College van Poperinge' waarin August Benoot verschillende mededelingen schreef. Dit blaadje verscheen van september 1915 (en was daarmee één van de eerste) tot september 1918.

Terug naar Oostende : 1920 - 1921

Benoot, die voor de oorlog als leraar van de tweede en derde handelsklas in de Vlaamse en Franse letterkunde, aangesteld was aan het O.L.-Vrouwecollege van Oostende, hervatte zijn opdracht aldaar waarschijnlijk in het begin van 1920.

Voor de ex-legeraalmoezenier, die een hard frontleven achter de rug had, moet het ommuurde schoolwereldje wel een hele wederaanpassing geweest zijn. Een aanpassing die hem waarschijnlijk nog bemoeilijkt werd door enkele gebeurtenissen aldaar.

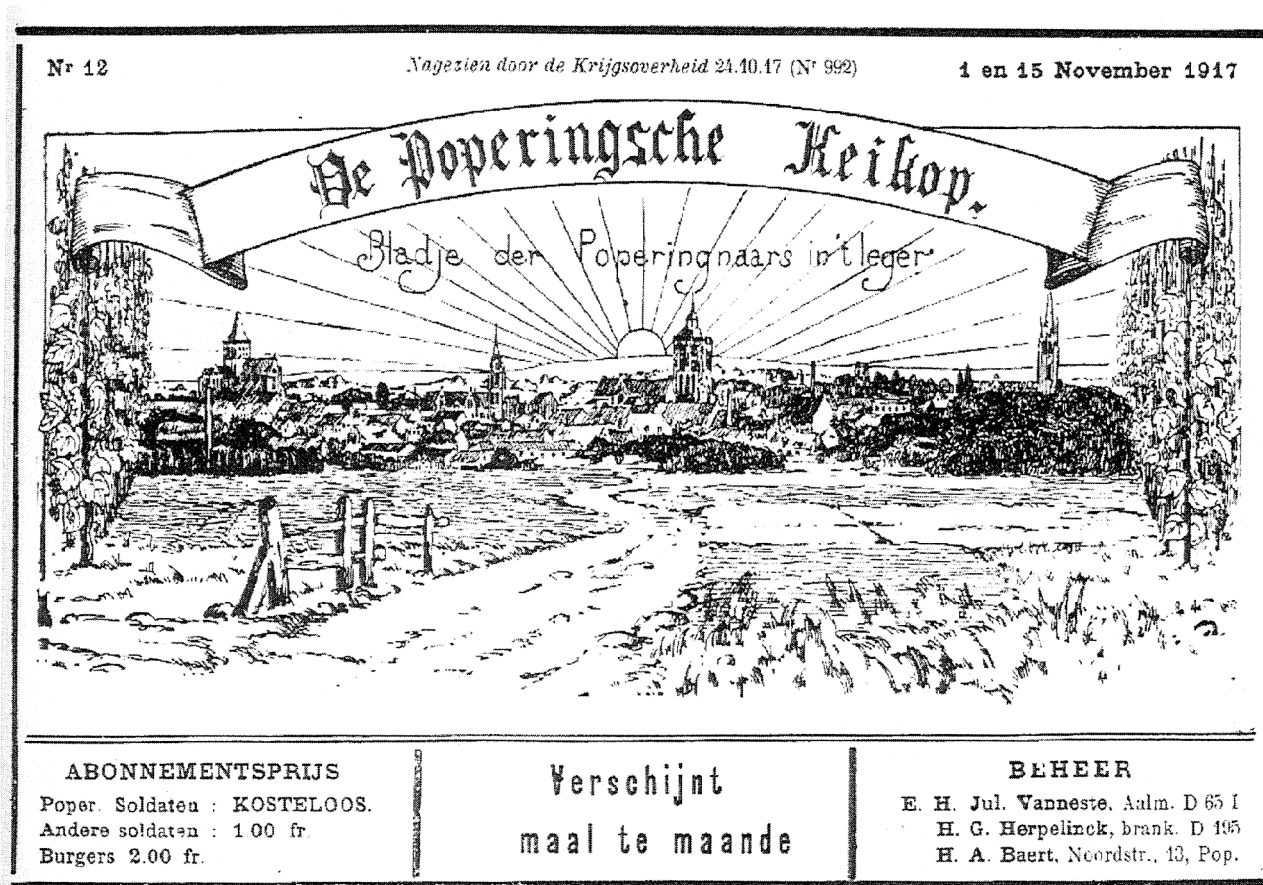
In een brief aan de toenmalige inspecteur en aan Mgr. Waffelaert liet hij in 1920 - 1921 weten dat men in het college van Oostende de Belgische vlag verscheurde en het portret van koning Albert I met de voeten trad (brief die volgens Benoot nooit zijn bestemming bereikte en waarschijnlijk de oorzaak was van wrijvingen met het leraarskorps).

Zijn aanstelling als onderpastoor van Woesten, in 1921, was voor hem dan ook een gelukkige beslissing en daar voelde hij zich, naar eigen zeggen, gelukkiger dan in Oostende (zo schrijft hij nog in een brief uit 1953!).

Woesten : 1921 - 1922

De tijdspanne dat Benoot onderpastoor was in Woesten, was voldoende om hem, in dit bijna volledig verwoeste dorp, bij de bevolking bekend te maken als de priester die steeds op de baan was om de belangen van de terugkerende mensen te behartigen en waardoor hij ook voortdurend contact hield met het werkelijke leven.

In oktober 1922 werd hij als onderpastoor aangesteld in Oudenburg.

Daarnaast verscheen 'De Poperingsche Keikop' Bladje voor Poperingnaars in 't leger' onder het beheer van aalmoezenier Jules Vanneste. Dit blad kwam pas op het front in maart 1917 tot in februari 1919. In 1989 publiceerden 'De Vrienden van het Poperings Archief' de volledige verzameling in anastatische fotokopie.

Oudenburg: 1921 - 1931

In het zeepolderdorp Oudenburg, gelegen langs het kanaal van Plassendale en belangrijke Romeinse nederzetting, zou Benoot gedurende negen jaar kapelaan zijn van de O.-L.-Vrouwekerk. Het is ook in die tijd dat twee van zijn belangrijkste literaire werken verschenen nl. 'Christus Koning', een bijbels toneelspel (1928) en 'Het Klokhof', een streekroman (1930). (Zie verder: August Benoot als schrijver).

Kortemark: 1931 - 1935

Als directeur van het klooster van de H. Vincentius in Kortemark, viel hij op door zijn

optimisme en gemoedelijke toon waarmee hij ieder mens afzonderlijk benaderde. Door zijn ondervinding met vriendschap, vertrouwen en lijden, wist hij zich een reputatie van de begrijpende zielenherder op te bouwen.

Kortrijk: 1935 - 1944

In Kortrijk werd hij directeur van de Zusters van de H. Familie, waar hij bij de bejaarden een graag geziene figuur was die iedereen heel vaak een bezoek bracht. Hij 'klapte en liet klappen' en op de duur kende hij iedereen 'van haar en pluimen'. Dat blijkt o.a. uit één van de vele rouwgedachtenissen die hij toen opstelde.

Hier volgt een typische Benootttekst op het rouwprentje van een bejaarde vrouw die stierf in 1941 (Romanie Platteau).

"Dit is een doodsanctje met portret en 't is verdiend, een ongevleide foto, geen cliché met godvruchtige leugentjes, want ze was te rechtschapen... Heden noch bloemen noch kransen, geen lofartikel in de gazet, geen decoraties, geen praalgraf. Een houten kruisje lijk voor een onbekende soldaat, maar in de hemel is het grote trala, daar geschiedt haar alle eer. En zij zal lachen kakebreed, gelijk zij altijd deed. Ze zal bezit nemen van den schoonen clubzetel om in de eeuwige rust te rentenieren..."

De oorlogsjaren (1940 - 1944) ondermijnden zijn gestel. Niet de bombardementen, maar wel het tekort aan degelijke voeding voor de bejaarden maakten hem ziek. Hij ondernam stappen bij de openbare instellingen, bezocht landbouwers en vrienden, maar bekwam niet het gewenste resultaat. Het moet waarschijnlijk in 1942 geweest zijn dat hij werd opgenomen in een inrichting omdat zijn zenuwen het begeven hadden.

Terug naar Poperinge : 1944 - 1968

Na de bombardementen op Kortrijk in 1944 werd August Benoot, op 55-jarige leeftijd, rustend priester en keerde hij terug naar zijn geboortestad, Poperinge. Hij vestigde zich in de ouderlijke woning in de Valkenstraat samen met zijn vier jaar jongere zuster Agnes (1893 - 1960).

In die periode leerden we 'pastertje Benoot' misschien wel het best kennen.

In 'Ne Pereant' schrijft Jozef Geldhof over hem het volgende: "Hij stond er bekend als een niet klerikaal-voelend, eerder liberaliserend man, die vele verstarde vormen van godsdienstigheid haatte (aldus Geldhof) en vrienden in franskiljonse en patriottische middens telde."

De tekst op zijn bidprentje typeert hem zoals wij hem in onze herinneringen bewaard hebben.

Tijdens de laatste twintig jaar zagen de inwoners van Poperinge hem goed

weer, slecht weer, elke namiddag in de straten van de stad of op de wegen te lande marcheren, praten, lachen en vriendelijk zijn met Jan en alleman.

Zijn scherpzinnige, sprankelende en ontvankelijke geest, en zijn brede cultuur stelden hem in staat tot vruchtbaar contact met intellectuelen. Voor de gewone man in de straat, voor de arbeider, voor de vele landbouwfamilies was hij een graag geziene vriend. Zijn aanstekelijke levenslust heeft velen blij gemaakt. Ontelbare noodlijdenden en liefdadige instellingen hebben de milde binnenkant van zijn portefeuille leren kennen. Zijn gouden hart stond open voor de zieken, de gebrekkigen, de eenvoudigen. Hij kon niemand iets weigeren.

Gedurende de eerste wereldoorlog stond hij naast zijn strijdmakkers in de loopgrachten. Die vierjaar lange lotsverbondenheid heeft hij trouw in ere gehouden. Elk jaar was hij opnieuw in het midden van zijn oorlogskameraden...

De jarenlange angst, hoop, woede en vriendschap, hadden een stille band geschapen tussen de frontsoldaten. Het woord 'verbondenheid', zoals op het bidprentje van August werd vermeld, was zeker geen ijdel woord. Tegen wie konden die mensen, na de oorlog, hun opgekropte frustraties beter kwijt dan bij een lotgenoot. Wie het zelf niet had meegemaakt, kon dat immers toch niet begrijpen?

Wanneer 'pastertje Benoot' op een van zijn wandelingen door de stad soms 'binnensprong' bij mijn grootvader-oudstrijder, stapte hij onmiddellijk door het krantenwinkeltje tot in de keuken. De begroeting gebeurde dan als volgt:

"Ah, Miel je zie tuus ? (wat niet zo evident was want Miel was lid, bestuurslid, voorzitter, ...van niet minder dan negentien verenigingen!).

"Ah, August, zet je!"

En gezeten aan weerskanten van de 'jachtstove', werd er honderduit verteld. Geloofsproblemen kwamen hier niet ter sprake (grootvader was immers vrijzinnig) maar over de 'grote oorlog' ...daar wisten ze beiden alles van!

Bij het buitengaan door het winkeltje, waar kranten als 'Het Laatste Nieuws', 'La Libre Belgique', 'De Volksgazet' maar ook 'De Vooruit', 'De Rode Vaan', de 'Pourquoi Pas?' (uitgegeven in de Rue du Houblon in Brussel!) te koop lagen, werd met een simpele "Tot later!" afscheid genomen zonder aandacht te besteden aan de aangeboden lectuur.

Een andere bezoekende pastoor, op zijn ronde om de paasbriefjes op te halen, kon het niet nalaten om de hele 'bazaar' als 'gebrand en aangebrand' te bestempelen.

Nog één keer trok August Benoot, als ere-aalmoezenier van het 13e Linieregiment, de aandacht van de pers uit die tijd. Oudere Poperingenaars wisten wel nog te vertellen dat er in Diksmuide (in 1953) iets was voorgevallen, waarbij hij in opspraak was gekomen, maar men wist er het 'fijne' niet meer van. Waar wij onmiddellijk dachten aan de IJzerbedevaart van 1953, vonden we in de verslagen van de plaatselijke pers niets terug dat daarop wees. De IJzerbedevaart (23 augustus 1953) was vlot verlopen op enkele kleine schermutselingen na, zo schreef men toen.

Eerst had ik gedacht dat men niet te zwaar wilde tillen aan het 'incident in Diksmuide' met ere-legeraalmoezenier Benoot, om aldus de gebeurtenis te laten koelen zonder blazen! Niets was minder waar. Het 'incident', waarover men het 'fijne' niet meer wist, gebeurde niet op de IJzerbedevaart en de belangstelling voor het gebeuren kwam vanuit een totaal andere hoek.

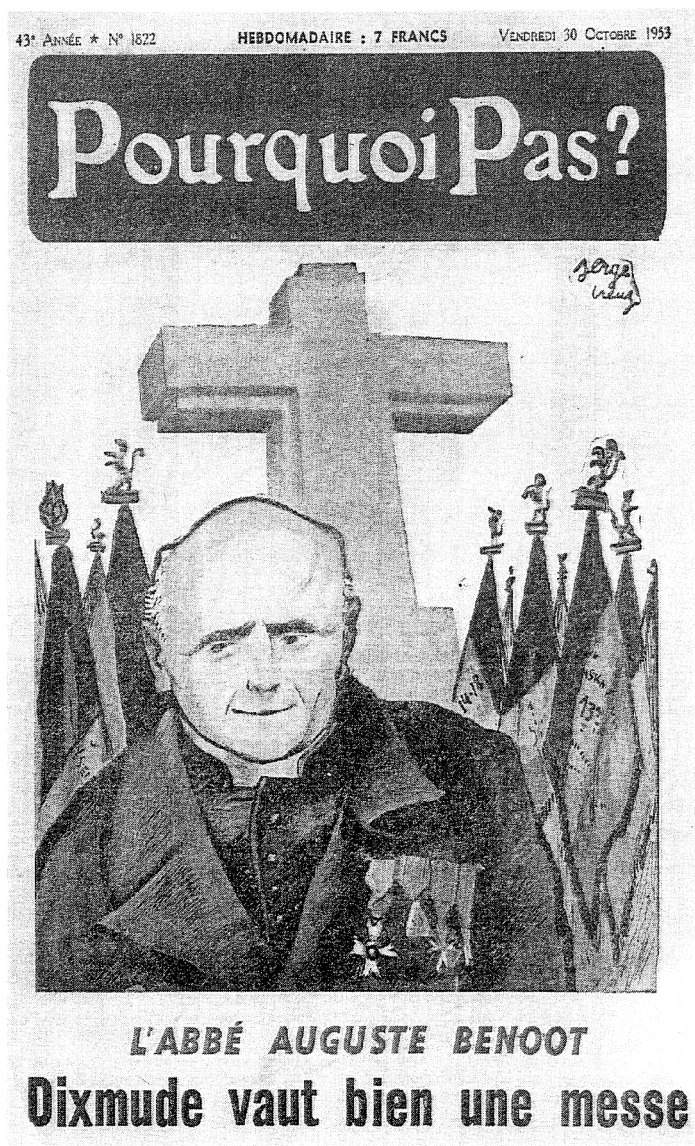
Op vrijdag 30 oktober 1953 (twee maanden na de IJzerbedevaart!) verscheen in het Franstalig weekblad 'Pourquoi Pas?' (nr. 1822) een volledig artikel, gewijd aan het voorval. August haalde zelfs de frontpagina (zie foto) met als opschrift 'L'abbé August Benoot - Dixmude vaut bien une messe'. Men verwees hier duidelijk naar de Franse uitdrukking 'Paris vaut bien une messe' wat zoveel betekent als : voor iets belangrijks moet je iets over hebben⁶. Het anonieme artikel kreeg als titel 'Mon Curé chez les Belges'.

Het begon met een karikatuur van de toenmalige kardinaal van Roey. Hij was getooid met een 'geleeuwde' mijter en vergezeld van een nota gericht aan alle priesters en andere geestelijken. Hierin verbood hij hun om op zondag 25 oktober 1953 deel te nemen aan de geplande activiteiten van 'L'Yzerfront'.

Sedert het 'Comité d'Appel au Pays' de wens had geuit om met duizenden 'patriotes' een bedevaart te ondernemen naar Diksmuide was de kardinaal blijkbaar op zijn hoede voor dit al te patriottisch gebeuren dat als een soort van tegengewicht moest dienen voor de Vlaamse IJzerbedevaart.

Na dit verbod van hogerhand durfde niet één 'petit vicaire' of 'séminaristes boutonneux' ongehoorzaam te zijn aan de instructies van Mechelen (aldus de 'Pourquoi Pas?').

In hetzelfde weekblad werd ook handig ingespeeld op de toen razend populaire Don Camillo-films. Hierin speelde de onovertroffen Franse acteur Fernandel de rol van de Italiaanse dorpspriester die geregeld op de vingers werd getikt in een gesprek tussen hem en het Christusbeeld in

Voorpagina van 'Pourquoi Pas?' van vrijdag 30 oktober 1953. Dit tijdschrift gaf een relaas van de gebeurtenissen op zondag 25 oktober, waarbij 'Abbé Benoot' betrokken was. Bemerkt op de achtergrond de vlag van het 13e Linieregiment.

zijn kerkje.

Voor de gelegenheid werd Don Camillo, in het artikel, vervangen door kardinaal van Roey. Het gesprek, dat o.a. ook refereerde naar de koningskwesie, eindigde met de volgende woorden van Christus : "Je me demande parfois si vous m'écoutez, si les yeux fermés et les mains jointes, vous ne dormez pas, tout simplement. La politique, Joseph, c'est une chose, la religion en est une autre. Tâchez donc de ne plus l'oublier ..."

Diksmuide : 24 en 25 oktober 1953

Twee maanden na de IJzerbedevaart, waar de openluchtmis werd opgedragen door pater Lambertus, trappist van de abdij van Axel, en die eveneens legeraalmoezenier aan het IJzerfront was geweest, werd een 'Reparatietoelt naar het IJzerfront' gepland.

Met die optocht wilde men duizenden 'andere' oud-strijders in Diksmuide (en nadien in Breendonk) verzamelen om op die manier hulde te brengen aan alle gesneuvelden⁷.

Men zat natuurlijk verveeld met het verbod van kardinaal van Roey om een mis op te dragen in Diksmuide. Blijkbaar was men niet vergeten dat August Benoot ooit nog legeraalmoezenier was geweest van het 13^e Linierement dat eveneens aan het IJzerfront vocht⁸. Dat 'Benootje' geen doorsnee-priester was, wisten we al.

Op dezelfde dag dat Mgr van Roey zijn verbod uitvaardigde, contacteerde men Benoot om een mis op te dragen in Diksmuide op zondag 25 oktober 1953.

Niettemin wilde hij, uit principe, eerst de bisschop van Brugge, die zijn rechtstreekse overste was, om toelating vragen.

Op een telegram om de toelating kreeg hij als antwoord: "Niet in open lucht" (Get. Groot-Vicariss De Keyzer) waarop hij zou gezegd hebben: "In mijn functie als legeraalmoezenier heb ik tijdens de oorlog dikwijls de mis opgedragen in soms hachelijke omstandigheden en daarvoor had ik geen toelating nodig van de bisschop of kardinaal die toen aan het front niet te bespeuren waren." (aldus nog altijd het aangehaalde weekblad).

De toenmalige pastoor van Kaaskerke hield zich aan het verbod en weigerde aan erelegeraalmoezenier Benoot om de nodige priesterornamenten en andere noodzakelijke voorwerpen, om een openluchtmis op te dragen, uit te lenen.

De 'Reparatietoelt naar het IJzerfront' die gepland was op zondag 25 oktober, werd reeds op zaterdag ingeleid door een fakkeltoelt die, volgens de plaatselijke pers, geopend werd door 'Het Liberaal Muziek' van Poperinge (Koninklijke Philharmonie).

Slechts een 130-tal betogers stapten mee op in een stoet die eindigde met een korte plechtigheid op de Grote Markt van Diksmuide.

Om een-lang verhaal kort te maken, August Benoots besluit stond vast. Hij zou in Diksmuide de mis opdragen. Als het niet in open lucht mocht, dan maar in de kerk!

Wanneer de burgemeester van Houthulst⁹ August kwam ophalen in zijn huisje in de Valkenstraat, trok hij zijn mantel met vloeren kraag aan, zette zijn hoed op en zei kalm tegen zijn zuster Agnes, die bij hem het huishouden beredderde: "Ik zal de hele dag af-

wezig zijn ..."

Die zondag kwamen, volgens de telling van de Veiligheid, 4300 betogers opdagen (volgens de socialistische pers: 10.000 en als we 'De Rode Vaan' mogen geloven: 20.000). Hiervoor werden niet minder dan 7500 (!) rijkswachters te been gebracht (al-dus 'Het Wekelijks Nieuws').

In een proclamatie werd protest aangetekend tegen het verbod om de geestelijkheid te laten deelnemen aan de opmars.

Na de mis haastte 'Benootje' zich met zijn oorlogskameraden van het 13e Linie naar de 'Dodengang' waar hij de herinneringsvlam wijdde. Hij bad er eveneens een onzevader en een weesgegroet. Niet in het Nederlands, niet in het Frans maar in het Latijn! "Zo zullen ze mij niets moeten verwijten," zou hij gezegd hebben.

Eén van de sprekers (Fosty) betoogde achteraf woordelijk :

"We staan hier om alle doden te eren die gevallen zijn voor Vlaanderen en voor de Belgische gemeenschap. Alle doden, die hier rusten in alle omheiningen, in alle begraafplaatsen en allen die uiteengereten of vermist, onafscheidbaar opgegaan in de vadergrond zonder dat men weten kan of ze in Vlaanderen of Wallonië werden geboren..."

Na de redevoeringen werd de Brabançonne, op fonoplaat, door de luidsprekers uitgezonden. Een voorzegger vroeg zelfs met bedeesde stem door de micro, of iemand 'De Vlaamse Leeuw' wilde aanheffen. De vooraanstaande Demany deed een aarzelende poging en werd gelukkig spoedig bijgestaan door enkele studenten die luidkeels meezongen.

Bij het heengaan van de betogers werd nog een groet gebracht aan het puin van de IJzertoren vanop de Hoge Brug.

Tot daar in grote trekken het 'Diksmuide-incident' van ere-legeraalmoezenier August Benoot uit Poperinge, die terugkeerde naar zijn woning in de Valkenstraat, waar hij met de vertrouwde geur van tabak en appelen, zijn gewone leventje hervatte.

August Benoot : Schrijver

Reeds in zijn collegetijd kon men vaststellen dat Benoot over een zeker schrijverstalent beschikte. Ook tijdens zijn opleiding tot brancardier/aalmoezenier in het Frans kamp van Auvours en later aan het front, kreeg hij geregeld de muze op bezoek en greep hij naar de pen om via 'Het Poperinghenaartje' zijn wedervaren van zich af te schrijven.

Voor al zijn kapelaanstijd in Oudenburg (1922-1931) was voor hem een vruchtbare periode als schrijver.

Het is dan ook in die tijd dat twee van zijn wellicht best gekende werken de weg vonden naar de uitgever.

In Oudenburg had Benoot naam en faam als een fijn predikant.

In 1928 verscheen zijn 'Christus Koning', een bijbels toneelspel in vijf bedrijven (gedrukt bij Karel Smis in Oudenburg). In feite was dit zijn eersteling.

Het was, naar de kritiek in de "Boekengids" (1928) te oordelen, vooral een

lovenswaardige poging om van het gekende passiespel een levend verhaal te maken. Nog in 1933 (Kortemarktijd) zorgde hij voor een fel ingekorte versie van 'Christus Koning'. Op de titelbladzijde van deze uitgave vertelt Benoot fier dat dit stuk in 1930 werd opgevoerd in Gent (Feestzaal Het Volk) en viermaal in 1933 te Zundert (Nederland) tijdens de paasweek. Op diezelfde bladzijde laat hij nog vermelden: "Geen schrijversrechten. Christus bloedde gratis!"

In 1930, twee jaar na 'Christus Koning', verscheen bij de uitgeverij Exelsior in Brugge 'Het Klokhof' een 293 pagina's tellende streek- en oorlogsroman. Benoot schreef daarmee, zeker in onze streek, zijn meest bekende werk onder het pseudoniem Radaf Meyseune¹⁰. Het is het verhaal van een aan lagerwal geraakte herenboer die tenslotte in de gevangenis belandt. Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog kan hij zijn celleven vaarwel zeggen op voorwaarde dat hij zich als vrijwilliger aanmeldt bij het Belgisch leger.

Zijn vrouw, Lena, heeft ondertussen ook een stapje moeten terug zetten en heeft werk gevonden op een boerderij ergens tussen Poperinge en Abele.

Voor het eerste deel van Benoots roman is als het ware een verheerlijking van zijn Poperingse hoppestreek die hij uiteraard heel goed kende. Zo tekent hij Abele, waar hij toch een deel van zijn jeugd doorbracht, als 'preutsch te peerde op de zaalrikte van de grens'. Daar was immers ook zijn vriend 'l'abbé' Gabriël Persyn, dokter in de letteren, pastoor van Winnezele (Fr.) en schrijver van 'Symphonie Flamande' (1954) geboren.

Het 'Klokhof' was eigenlijk een grote hoeve in de Polders. Als kenner van de poldermensen uit de streek van Oudenburg, was zijn beschrijving en typering van zijn personages, zo raak dat dit hem enige moeilijkheden met bepaalde families uit de streek bezorgde, omdat ze zich (misschien ten onrechte? of toch ?) in de situaties herkenden.

Soms moest hij scherpe kritiek over zijn roman aanhoren (velen wisten trouwens niet dat hij Radaf Meyseune was!). Maar hij troostte zich met de woorden van zijn vriend Edward Vermeulen (Warden Oom): "Laat de critiekers uit Antwerpen maar doen, ze verstaan geen West-Vlaams, en de wespen zitten maar op de goê vruchten."

Om een beetje de sfeer van die tijd en het taalgebruik van Benoot weer te geven, namen we enkele alinea's over uit het derde hoofdstuk van dit al te weinig gekend werk .

In 't Hommelhof

Voor henne en voor hane was het volk te beene. Na hun aangezicht wat aan de pomp ververscht te hebben, trokken de plokkers naar 't hommelhof, trage-weg, al den vaak uit hun oogen wrijvend, lijk versuft en verzeeuwd. De jongens hadden honger: als hun oogen opengaan, gaat hun maag ook open. Toch kwam het jong volk eerst toe, de menschen van jaren kwamen gezapiger achter. De dag is lang genoeg. De ranken die 's avonds voordien op de mand en stoelen hadden opgehoopt moesten ze nu eerst open schartelen en effen wroetelen.

Lena, warm ingedoffeld in een vest, zette zich, op aanduiding van de boer, op het naaste ende in den nesschen bak. Alsof ze heel haar leven niets anders had gedaan, snakte ze de natbedauwde knopjes af. De boer liet haar begaan; wat later kwam hij aldaar afgedraaid: "Lena, mijn mensche, ge begint met den top, dat is 't peerd voor de wagen spannen, alzoo hebt gij geen handeling, dat is verkeerd, jong... 't is een beetje vernesteld, maar men prijst een stuur begin."
Lena liet zich gezeggen, ze luusde den bout en in een wrong was 't effen.

RADAF MEYER

HET

KLOKHOOF

Spijtig dat het bij deze uitgaven gebleven, is wat echter niet betekende dat August, op literair vlak, bleef stilzitten.

Ook op het gebied van de journalistiek was hij actief. Waarschijnlijk vanaf zijn Kortemarkse periode (1932) verschenen van zijn hand geregeld bijdragen in 'De Poperingenaar' (later 'Het Wekelijks Nieuws') over diverse onderwerpen, gesteld in de trant van 'uit het volk, voor het volk' en ondertekend met de initialen A.B.

Over deze artikeltjes deed een boer de volgende veelbetekende uitspraak: "Wanneer de bode De Poperingenaar op tafel legt, vallen mijn ogen eerst op A.B. en pas daarna kijk ik naar de prijzen van de zwijntjes... Het wordt de zaterdagavond, na het werk, luidop voorgelezen."

De gebeurtenissen rond de 'Reparatietocht naar het IJzerfront' in oktober 1953, waaraan August zijn medewerking had ver-

leend, zorgde voor een definitieve breuk met 'Het Wekelijks Nieuws' en een 20-jarige samenwerking werd stopgezet.

Door zijn op ruststelling en zijn terugkeer naar Poperinge, kwam weer heel wat tijd vrij om zich aan het schrijven te zetten.

Zo verscheen, van zijn hand, een korte overzichtelijke studie over de Franse schrijver Léon Bloy (1846-1917), wiens enorme oeuvre het verhaal is van de eindeloze strijd tegen de armoede en 'de samenzwering van het stilzwijgen'. Dit kort overzicht verscheen in een viertal bladzijden in 'Berichten en Mededelingen' (1947), maar was in werkelijkheid een resumé van een bij de vierhonderd pagina's tellende studie over Bloy waarmee Benoot zich een zielsverwant voelde. Het volledige werk (in handschrift) vond nooit de weg naar een uitgever.

Nog in 1947 verscheen in hetzelfde tijdschrift een kort artikeltje over de Veurnese

Erasmuskenner Devos. Daarin laat Benoot duidelijk zijn sympathie blijken voor de vader van het westers humanisme. "De geest van dien Uilenspiegel in soutane leeft voort," zo schrijft hij.

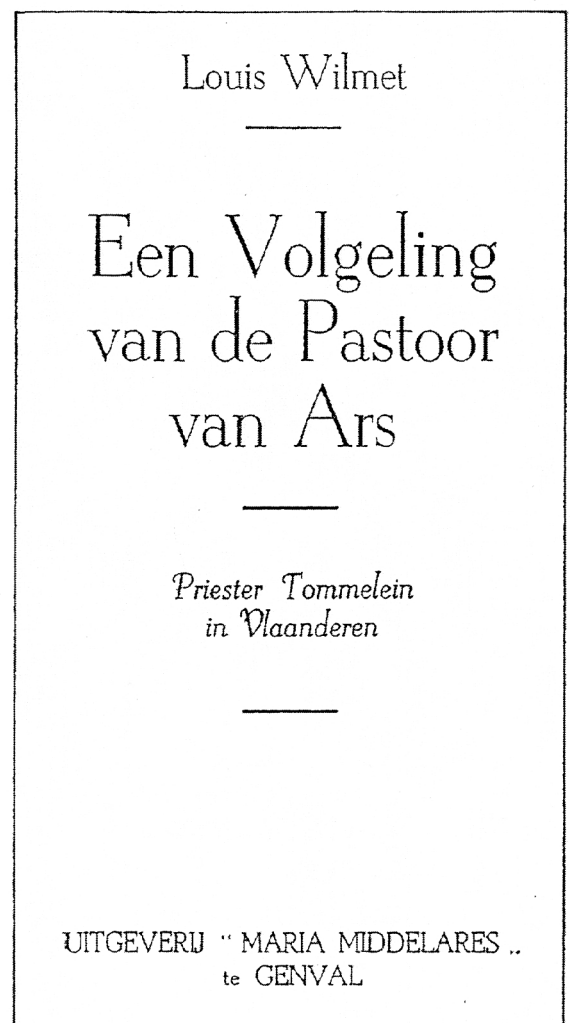
Ook in die tijd verzamelde Benoot heel wat documentatie over de West-Vlaamse priester Alois Tommelein die doorging als een soort van pastoor van Ars. Van een uitgave kwam het weer niet, maar hij gaf (om gezondheidsredenen?) zijn bevindingen door aan Louis Wilmet, die zijn gegevens tot een boek verwerkte dat verscheen onder de titel 'Een volgeling van de pastoor van Ars, priester Tommelein in Vlaanderen' (Genval, 1951).

In het voorwoord van dit werkje, uitgegeven in 1951, schrijft auteur Louis Wilmet het en volgende :

"Deze levensbeschrijving van priester Alois Tommelein werd samengesteld volgens documenten, die in de loop van jaren zijn verzameld door Eerwaarde Heer Benoot, rustend aalmoezenier bij het Belgisch Leger, Valkstr. 20 te Poperinge.

Deze onuitgegeven documenten bevatten honderden ernstige getuigenissen, alle ondertekend met naam, plaats en datum, en ontleend aan de meest verscheidene en waarachtigste bronnen. Zij verdienen volledig vertrouwen."

Daar waar in het voorwoord van het boekje (uitgegeven in 1951) de auteur Wilmet spreekt over 'onuitgegeven documenten' die hem ter beschikking werden gesteld door August Benoot van Poperinge, vonden we toch in Het Wekelijks Nieuws van 29.11.1947 reeds het volgende artikel.

Korte levensschets van Z.E.H. A. Tommelein Pastoor te Noordschote in 1944 overleden te Reninge

Dōor de zorgen van 'iemand uit West-Vlaanderen die liefst onbekend blijft' en die onvermoeibaar al de documenten verzamelde, doch; helaas, door ziekte niet in staat was zijn werk voort te zetten en de eigenlijke redactie van het werk aan iemand anders moest toevertrouwen, komt een keurig boekje te verschijnen verhalend een 'Korte levensschets van E.H. Aloysius Tommelein' door L. Van Hemelrijk, uitgegeven bij dhr Van Heden, Ledeberg-Gent (prijs 18 fr.)

Er volgt een korte levensbeschrijving.

Bijna tien jaar later (1960) verscheen nog een nieuwe uitgave over Alois Tommelein onder de titel 'Alois Lieven Tommelein, een biografie naar de door Z.E.H. Benoot verzamelde gegevens'.

De auteur was deze keer Zuster Dr. M. Constanza en het werkje verscheen eveneens bij de uitgeverij 'Maria Middelaers' in Genval.

Voor we het hoofdstuk August Benoot als schrijver afsluiten, mogen we zeker niet nalaten nog eventjes uit te weiden over twee andere werken die op stapel stonden maar die, helaas, in handschrift gebleven zijn.

Na de 'affaire Diksmuide' in 1953 schreef Benoot een brief aan zijn oud-leraar Verhamme, die een bemiddelende rol had gespeeld in deze vervelende historie. Hierin schrijft hij: "Ik heb meer dan duizend getypte bladzijden onuitgegeven handschrift... Il sortira quelque chose de mes tiroirs. Et ce ne sera pas propre."

Hier had Benoot het waarschijnlijk over zijn niet gekende en onuitgegeven roman 'Superfemmelette'. Wij citeren hier Jozef Geldhof in 'Ne Pereant' (p. 55-56):

"In 'Superfemmelette' vertelt hij (Benoot) de wedervaren van een uiterst scherpzinnige ambassadrice die een reis rond de wereld maakt en overal haar rake en soms sarkastische bedenkingen ten beste geeft over de belangrijke politieke stromingen. Zo komt ze ook West-Vlaanderen bezoeken, zelfs het Brugs Groot Seminarie waar heel wat prominente clerici ten voeten uit getekend staan en heel wat toestanden gehegeld worden. 'Superfemmelette' is zeker na de tweede wereldoorlog geschreven, maar het typeert toch de mentaliteit van Benoot die bestendig gedreven werd om op de baan te gaan, mensen te ontmoeten en, zoals Léon Bloy zei "dire le mot".

Na de dood van August werden nog tientallen korte studies gevonden over Franse schrijvers maar eveneens een manuscript van een nog ongekende streekroman nl. 'Het Kasteel van Schoonkerke'.

Spijtig dat wij waarschijnlijk wel nooit kennis zullen kunnen maken met de 'Superfemmelette' en wat er gebeurde in 'Het Kasteel van Schoonkerke'. Het zou toch wel de moeite lonen om, via zijn onuitgegeven werk, de gedreven persoonlijkheid van August 'pastertje' Benoot beter te leren kennen.

Als laatstejaars aan de normaalschool van Blankenberge (1958-1959) kreeg ik van mijn leraar Nederlands, Daan Inghelram¹¹, de opdracht om een eindwerk te maken over Frans-Vlaanderen. Oude verhalen en legenden mochten daarbij zeker niet uit het oog verloren worden.

Mijn grootvader gaf mij de raad om even 'binnen te springen' bij pastertje Benoot. Zijn moeder was immers van 'Godsvelde' en zijn vader was toch statiechef van Abele geweest. Hij moest dus wel de man zijn die er alles van wist. Dus belde ik aan in de Valkenstraat nr. 15 waar de deur geopend werd door zijn zuster Agnes. Na de reden van mijn bezoek verduidelijkt te hebben, vroeg Benoot langs zijn neus weg naar welke school ik ging. Het feit dat ik de kleinzoon was van een vriend-oudstrijder maakte veel goed.

Hij vroeg mij om de volgende dag terug te keren en dat hij intussen wel het een en het ander zou opzoeken. 's Anderendaags, geen minuut te laat, stond ik weer in de Valkenstraat en werd er vriendelijk ontvangen. Met de groeten aan mijn grootvader en verschillende volgeschreven vellen papier nam ik gelukkig en beleefd afscheid van 'Mijnheer paster'. Toch kon hij het niet laten om nog even te zeggen: "Ventje, jij hebt 'chance' dat je bij mij terecht gekomen bent, een anderen paster had je waarschijnlijk vriendelijk wandelen gestuurd". Dit om maar even de mentaliteit van Benootje te schetsen.

Van mijn eindwerk (dat we op school moesten afgeven) blijft niet veel meer over. Gelukkig heb ik, na het uittypen van de teksten, toch nog enkele bladzijden in Benoot's handschrift bewaard, nl.

'De legende van de Naaiege' (is eigenlijk een verhaal dat zich in Poperinge situeert)

'Lief Kindje' (Frans-Vlaanderen)

Niet meer in handschrift:

'De legende van het blinde Kind' (verteld te Godewaertsvelde)

'De Kasteellegende' (verteld tussen Cassel en Steenvoorde)

'Over Toveressen' (Frans-Vlaanderen) waarvan we hier de door paster Benoot geschreven (handschrift verdwenen) tekst afdrukken.

Over Toveressen

De heksen hadden meest het zot in en speelden meest parten in de junimaand, in 't langste van de dagen.

Ze gingen in de maneschijn op zoek naar hun toverkruiden. Er waren toveraars die sliepen in de stallingen en hennekoten en maakten veel 'cas' van eieren, geveugelte en konijns.

De toveraars die men kon horen en zien waren minder te vrezen dan deze die zich niet vertoonden. Men hoorde 's nachts hun hels gerucht of men meende het te horen.

Een oude brave boerin gaf de volgende raad aan haar dochters: "Wees op uw hoede voor toveraars en toveressen, ze wreken zich op diegenen die trachten te weten te komen van waar ze komen en naar waar ze gaan. Als ze boven uw hoofd vliegen, werp u op de grond en doe alsof ge dood zijt, anders zullen ze u lastig vallen. Ze kunnen u meesleuren naar het onbekende. Als ge aan uw venster staat, haast u om uw venster te sluiten of anders krijgt ge stenen en houtstukken op uw hoofd. Maar als ge binnen blijft en de deuren en vensters sluit, kunnen ze u geen kwaad doen, noch aan u, noch aan het vee."

Er waren ook mensen die betaalden voor een verzekering tegen toverij.

Tot slot nog een verhaaltje, in het handschrift van August Benoot dat zoals hij zelf verklaarde, destijds, in Frans-Vlaanderen verteld werd.

lieft kindje -

In Frans
Vlaanderen

29

- En zijn gebarentenissen in een kind zijn juregt. E.v. de eerste
hand, de eerste stap, het eerste woord, heten zijn eerste bukk
... en zijn eerste vloek.
- Weet je 't al? zegt de vrouw.
 - Wat?
 - Jantje heeft zijn eerste handje.
 - Magnifiek.
 - En het leed ook zijn eerste stap, het begint alleen te lopen
 - Formidabel. Het is meer de eerste stap die kost.
 - Maar al zijn eerste stappen dwand viel het en bukk het zijn
eerste hand.
 - Dat is slechter. Aie!
 - Aie! juist. En al zijn eerste ^{trout} bukkend, sprak het zijn
eerste woord, een woord van ^{geloof}. ^{Ojane!} n.d. Ojane
 - Bravo. Om kind zal een genie zijn. Een ^{waasje} kwartje van zijn vaasje.
En wekk heten was er een leek in de loken, madam was niet
wel gezind en ^{was} ook een beetje ^{verwacht} verwachting.
 - 't is goed, knikt mr. Ze ben maar een Jonckhe, ik ^{ben} maar ziele
en er bukk en. Nochtens het kind, dat zo slim is over zijn
aard, een wonderkind, erfde van zijn ^{geloof} geloof en verstand
 - Iets, vent, ongehuifeld.
 - Waarom?
 - Hij hebt nu verstand gestort, ik heb het bevestigd over mij.

Priester August Benoot overleed te Poperinge op 28 mei 1968

In Het Wekelijks Nieuw van 31 mei 1968 verscheen volgend bericht onder de Rubriek
'Kerkelijk Leven'.

Te Poperinge overleed op dinsdag 28 mei E.H. August Benoot ere-
aalmoezenier, in de ouderdom van 79 jaar.

Hij werd geboren te Poperinge en ging er ook op rust in 1943. Zijn
laatste functie was deze van directeur der Zusters van de H. Familie
te Kortrijk.

De begrafenis heeft plaats in de St.-Janskerk te Poperinge op maandag 3 juni e.k. te 10.30 u.

Dit bericht geldt als kennisgeving.

August werd begraven op het oud kerkhof (Rekhof) in een graf dat hij deelt met vijf andere priesters die we hier chronologisch, volgens de overlijdensdata, weergeven.

- 1 Z.E.H. Octaaf
Hanssens
° Wevelgem den
29.09.1889
Deken van Poperinge van 1937 –
1944
Overleden op
17.09.1944
- 2 E.H. Hellyn
1854- 1947
- 3 Z.E.H. Jeroom
Geldof
Pastoor-deken
van 1952 – 1967
25.11.1898 -
13.02.1968
- 4 E.H. A. Benoot
1889 - 1968
- 5 E.H. A. Cuvelier
1892 - 1969
- 6 E.H. Vervaeke
1880 - 1970

De Heer Jules BENOOT, zijn broer ;
Mevrouw Joseph BENOOT-PATTYN, zijn schoonzuster ;
De Eerwaarde Heer Edgard BENOOT, godsdienstleraar aan het Koninklijk Atheneum te Ieper,
De Eerwaarde Heer Jacques BENOOT, leraar aan het St.-Amandscollege te Kortrijk,
De Heer en Mevrouw Marc BENOOT-VAN EENAEME en kinderen Patrick, Danny, Edwin,
Guy en Erik,
De Heer en Mevrouw Luc DONCHE-BENOOT en kinderen Johan, Philippe en Frank,
zijn neven en nichten ;
De Families BENOOT, BERAT, SANTY, VANRAES, MONTEYNE, VAN NIEUWENHUYZE,
De Eerwaarde Moeder, Eerwaarde Zusters en Juffrouwen Verpleegsters van de Kliniek
St.-Marie,

melden U met diepe droefheid, maar in geloof aan het verheerlijkte leven, het overlijden van

Zeereerwaarde Heer

Auguste Benoot

zoon van wijlen de Heer en Mevrouw RENÉ BENOOT-WESSTEEN

Ere-Legeraalmoezenier van het 13e Linie 1914-1918.

Vuurkruiser - Ridder in de Leopoldsorde.

Verremerkt met talrijke Eretekens.

geboren te Poperinge op 23 mei 1889,
priester gewijd te Brugge op 17 mei 1913.
leraar aan het O. L. Vrouwcollege te Oostende 1913-1922,
onderpastoor te Oudenburg 1922-1931,
directeur van de Zusters van de H. Vincentius te Kortemark 1931-1935,
directeur van de Zusters van de H. Familie te Kortrijk 1935-1944,
rustend priester sedert de bombardementen van 1944 te Kortrijk,
godvruchtig overleden te Poperinge op 28 mei 1968, gesterkt door de H. Sakramenten
der Zieken.

De Plechtige Rouwdienst, gevolgd van de Begraving (Oud Kerkhof), waartoe U vriendelijk wordt uitgenodigd, zal plaatshebben in de parochiekerk van ST.-JAN te POPERINGE, op MAANDAG 3 JUNI 1968 te 10.30 uur.

Bijeenkomst aan de Kapel van het O. L. Vrouw Gasthuis te 10 uur.

De dertigdaagse missen zullen gelezen worden in het St.-Amandscollege te Kortrijk.

MOGE HIJ IN VREDE RUSTEN !

Poperinge, 28 mei 1968.
Valkestraat 15.

Begravenisond. A. Devos - Poperinge

Bloemen noch kransen.

Druk. Danneels

Voor meer info omtrent de andere, bij August begraven geestelijken, zie voetnoot 12.

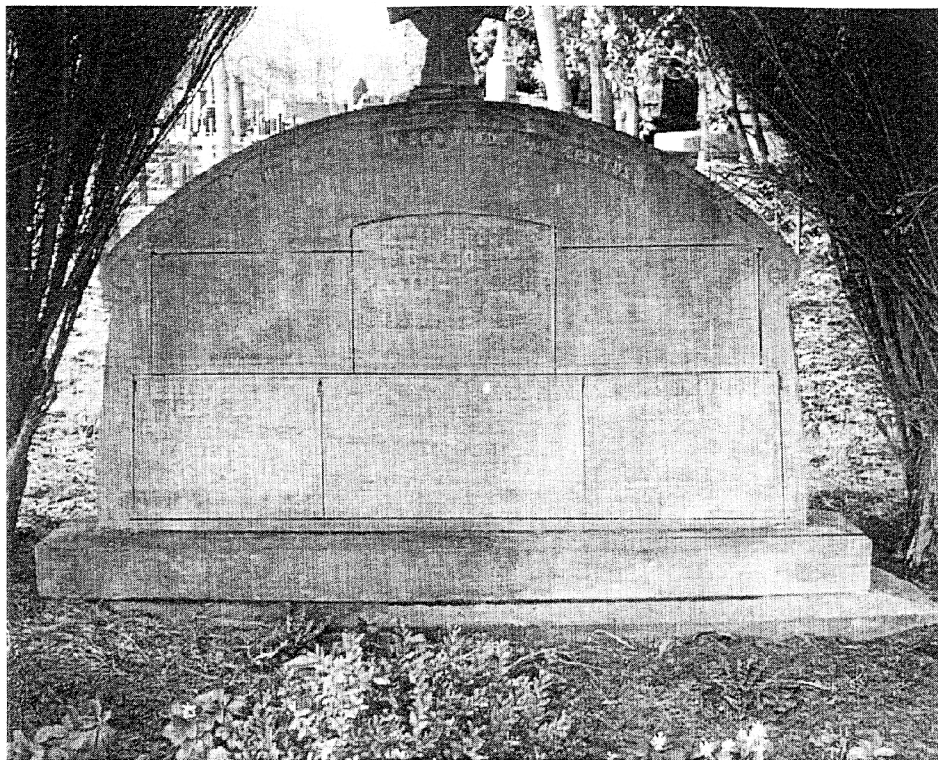

Foto Edwin D'amour

Grafmonument: Poperinge Oud Kerkhof

Gemeenschappelijke rustplaats van A. Benoot en nog vijf andere priesters.

Het boogvormig arduinen monument is 120 cm hoog en 190 cm breed. In de kop van de boog staat de volgende tekst gebeiteld: HIER RUSTEN IN DEN VREDE VAN KRISTUS.

Onderaan: WACHTEND OP DE TWEEDE KOMST DES HEEREN.

Het geheel is overlommerd door struiken die het monumentje voor de voorbijganger onopvallend maakt. Of was dat de bedoeling ?

Foto Edwin D'amour

1. Mijn grootvader, die na zijn drie jaar legerdienst en nog eens vier oorlogsjaren (Eerste Wereldoorlog) 'gediend' had bij het 7^e Artillerie (waarvan bijna drie jaar onder Engels bevel in de 'Ypres Salient') vertelde mij heel vaak dat de beschieting van het bos van Houthulst door hun artillerie, het ergste was wat hij ooit had meegemaakt tijdens de oorlog.

Vandaar ook het Belgisch oorlogskerkhof en de vele herinneringsmonumentjes in Houthulst.

2. Vader Benoot (René Benoot) werd in 1927 zelfs schepen van de burgerstand van Poperinge in een liberale gemeenteraad. Nestor Lahaye was toen burgemeester en de andere schepenen waren Julien Vandooren en Willy Gombert. Bij de

volgende verkiezingen (oktober 1932) was René er niet meer bij. Hij was enkele maanden voordien overleden.

De begrafenisstoet werd voorafgegaan door de 'Koninklijke Philharmonie, de pompiers, de leerlingen van de Gemeenteschool en de Staatsmiddelbare school' (uit: 'De Gazet van Poperinghe' van 10.04.1932).

3. In de nabijheid van de Lenestraat was er op de lijn Poperinge - Abele - Hazebrouck een afsplitsing gemaakt die in westelijke richting en nabij de steenbakkerij Schaballie (nu: De Bommelaar) de Abeelseweg overstak om vervolgens ter hoogte van de Westlaan de Werf te dwarsen en de Provenseweg te bereiken nabij de vroegere melkerij.

Via 'Het Vogeltje' ging het dan naar Proven en Roesbrugge (Waaienburg) en zo verder door Veurne Ambacht richting Adinkerke.

Na de Tweede Wereldoorlog werd de lijn Poperinge - Abele - Hazebrouck eerst voor personenvervoer afgeschaft, nadien ook 'de marchandise' en de bietentrein.

In februari 1973 werden de laatste 'sporen' uitgewist van wat eenmaal beschreven werd als één van de grote toekomstmogelijkheden van onze stad, nl. de verbinding met het noorden van Frankrijk! Nu blijft er niets anders meer over dan het wandelpad (binnen de stad).

4. Léon Bloy: Frans schrijver (1846-1917) waarover August Benoot een 400 blz. tellende studie maakte.
5. Benoot Edgard: priester-godsdienstleraar.
Schreef o.a. een handboek voor godsdienstonderwijs (1964) en een monografie over 'Gabriël Marcel' (1961) en 'Julien Green' (1963). Hij was eveneens recensent Franse literatuur in Standaard en Letteren.
6. De uitdrukking 'Paris vaut bien une messe' zou volgens de overlevering ontleend zijn aan een uitspraak van Hendrik IV en Hugenooot die in 1593 katholiek werd omdat hij anders geen koning van Frankrijk kon worden.
7. Over de organisatoren van deze 'Reparatie-bedevaart naar het IJzerfront' verscheen in 'Het Wekelijks Nieuws' van 24.10.1953 het volgende:
" ... alles wijst erop dat de hatelijke reparatie-bedevaart der Fosty's, Appelcomite's, IJzerfronters en tutti-quant, beslist doorgaat op Zondag 25 oktober. Dezelfde 'incivieken', want een ander woord past voor hen niet, die in ons land Leopold III tot troonsafstand dwongen en thans de Vlamingen de les komen spellen ..."
8. Het 13^e Linierregiment, waarvan August Benoot aalmoezenier was, zou net vóór de Eerste Wereldoorlog gekazerneerd zijn geweest in Namen. De helft van de getalsterkte zou bestaan hebben uit militairen uit de provincie Namen. De rest was vooral afkomstig uit Waals-Brabant, het oosten van Henegouwen en het westen van Luik. Dus overwegend Franstalig.
Bij nazicht van de lijst der gesneuvelde officieren van het 13^e Linie vonden we inderdaad 43 Waalse en 9 geboren Vlamingen terug.
9. Hubert de Groote was toen de burgemeester van Houthulst die zijn vader Eugene was opgevolgd. Twee van zijn broers, Georges (commandant bij het Belgisch leger) en Gauthier (landbouwingenieur) werden tijdens de Tweede Wereldoorlog, samen met een 20-tal andere verzetslieden, door de Duitsers aangehouden (11 keerden nooit terug) w.o. Georges de Groote († in het concentratiekamp Gross-Rosen in december 1944) en Gauthier de Groote († in het concentratiekamp van Dora-Northausen maart 1945).

De naam van burgemeester de Groote werd, samen met nog 11 andere personen, in verband gebracht met de dynamitering van de IJzertoren die in maart 1946 werd opgeblazen. In een vonnis van de Kamer van Inbeschuldigingstelling bij het Hof van Beroep te Gent werd op 2 juni 1951 geen enkele beschuldiging aanvaard.

10. Radaf Meyseyne: alias August Benoot.

Wie geboren is in de meimaand is begrijpelijk een Meyseune. De voornaam Radaf was minder duidelijk. Aan stadsarchivaris Willy Tillie vertelde hij destijds dat hij op het moment van het verschijnen van 'Het Klokhof' 'radaf' was. Waarmee hij bedoelde dat hij 'mentaal kapot' was.

Deze naamverklaring werd eveneens gedeeld door Jozef Geldhof in 'Ne Pereant'. Ook de artikels ondertekend met A.B. verwijzen mogelijks naar het Franse woord 'Abbé' (?).

11. Daan Inghelram: (°Middelkerke 1905). Auteur van epische verhalen, w.o. 'Angélique', 'De Boskanter', 'De Graaf', 'De Forestier', 'Walrave's Yde', 'De Zwerver'. Hij schreef ook heel wat jeugdboeken.

Tijdens het schooljaar 1946-1947 gaf Daan les aan de R.M.S te Poperinge alvorens leraar aan de normaalschool te worden.

12. Octaaf Hanssens

Pastoor-deken van Poperinge (°Wevelgem 29.09.1889 - †Poperinge 17.09.1944)

Hanssens overleed amper elf dagen na de bevrijding van Poperinge door de 1^e Poolse Pantserdevisie op bijna 55-jarige leeftijd.

De begrafenis had plaats op zaterdag 23 september 1944.

Leon Hellyn

(1854- 1947)

Hij was reeds onderpastoor te Poperinge vóór de Eerste Wereldoorlog (eerst op St.-Jan en nadien op St.-Bertinus).

Na de oorlog was hij pastoor te Vichte, maar hij kwam in 1938 op rust naar Poperinge waar hij op 93-jarige leeftijd overleed als rustend priester in het St.-Michielsgesticht.

Jeroom Geldof

Pastoor-deken van Poperinge (°Rumbeke 25.01.1898 - †Poperinge 13.02.1968)

Leraar aan het St.-Amandscollege van Kortrijk 1922

Principaal van het St.-Amandscollege van Kortrijk 1936

Pastoor van St.-Franciscus te Menen 1947

Pastoor-deken van St.-Bertinus te Poperinge 1952

Eervol ontslagnemend directeur van het O.-L.-V.-Gasthuis 1967

Hij overleed op 69-jarige leeftijd in de O.-L.-V.-Gasthuiskliniek Poperinge 1968

Alfons Cuvelier

°Loker 16.05.1892 - †Poperinge 07.12.1969

Leraar aan het college van Izegem

Onderpastoor St.-Hiloniusparochie van Izegem

Pastoor te Bulskamp tot 1962

Komt op rust naar Poperinge in het St.-Michielsgesticht waar hij op 76-jarige leeftijd overleed.

Maurice Vervaeke

°Kortemark 20.09.1880 - †Poperinge 11.06.1970

Gedurende vele jaren pastoor van de O.-L.-Vrouweparochie tot hij in september 1953 op rust ging.

Na een korte onpasselijkheid werd hij overgebracht naar de kliniek waar hij een paar uur later op 90-jarige leeftijd overleed.

Bronnen

SAP : Registers Burgerlijke Stand Poperinge

SAP : Bevolkingsregisters Poperinge

SAP : Verzameling rouwbrieven

SAP : Militieboek 1909

Literatuur en naslagwerken

Leconte J.R., Aumôniers militaires belges de la guerre 1914-1918, Bruxelles, 1969 (Centrum voor Militaire Geschiedenis – Koninklijk Museum van het Leger en van de Krijgsmacht).

Lyr R., Onze Helden, Brussel, 1922.

Lexicon van de West-Vlaamse Schrijvers (T.1 en T.2).

Vandooren A. en Boerhaeve G., Genealogie Berat (tak Benoot).

Radaf Meyseune (A.Benoot), Het Klokhof, Brugge, 1930.

Wilmet L., Een volgeling van de Pastoor van Ars, Genval, 1951.

Geldhof J., Ne Pereant, V (1968), p. 53-60.

Tijdschriften en weekbladen

Denolf W., Zij schreven over de hommelpeluk, ADS 1987, nr. 3.

Depoorter C., Marcel Bulcke 1886-1919, ADS 1999, nr. 2.

Het Poperinghenaartje (studenten-frontblaadje) nrs. 18 – 20 – 22 - 23 - 31 - 37.

De Poperingsche Keikop (frontblaadje), 15.12.1917

Het Wekelijks Nieuws, 29.01.1947 / 24.10.1953 / 31.10.1953 / 31.05.1968

De Gazet van Poperinge, 10.04.1932

Pourquoi-Pas? 30.10.1953.

De Boekengids, 1928, p. 281-282.

De Boekengids, 1930, p. 292-294.